

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
BANJA LUKA
61 0 Ps 004004 13 Rev
Banja Luka, 16.9.2015. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Biljane Tomić, kao predsjednika vijeća, Darka Osmića i Senada Tice kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja G.I. AG CH -6341 B.S., zastupan po punomoćniku V.P., advokatu iz M., protiv tuženog J.o. a.d. P., zastupan po punomoćniku G.R., radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci 61 0 Ps 004004 13 Pž od 05.7.2013. godine, na sjednici održanoj dana 16.9.2015. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu 61 0 Ps 004004 11 Ps od 30.8.2012. godine obavezan je tuženi da tužitelju na ime naknade štete isplati iznos od 74.527,14 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 27.7.2010. godine do isplate, kao i da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 5.791,25 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja do isplate, a sve u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci 61 0 Ps 004004 13 Pž od 05.7.2013. godine žalba tuženog je uvažena i prvostepena presuda preinačena tako da je u cjelosti odbijen tužbeni zahtjev.

Odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova odgovora na žalbu.

Blagovremenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači tako da se udovolji tužbenom zahtjevu.

U odgovoru na reviziju tuženi osporava sve navode revizije, uz prijedlog da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet odlučivanja u ovom parničnom postupku je zahtjev tužitelja za naknadu štete koju je pretrpio zbog gubitka robe u transportu.

Odlučujući o ovako postavljenom tužbenom zahtjevu, prvostepeni sud je utvrdio: da je tužitelj bio kupac robe - aluminijuma ukupne težine 21 776 kg, čija vrijednost je iznosila 48.942,21 USD; da je robu isporučilo Preduzeće A. iz M.; da je prilikom predaje robe na prevoz Preduzeće A. izdalo svu potrebnu prateću dokumentaciju; da je robu na prevoz primilo Preduzeće SC T.C. d.o.o. Č., Z.; da je prevoznik sa tuženim zaključio ugovor o osiguranju odgovornosti prema polisi od 21.10.2009. godine koja je važila do 21.10.2010. godine; da su predmet osiguranja bile sve pošiljke u domaćem i međunarodnom transportu; da je ukupni limit pokrivača za ugovoreni period iznosio 300.000,00 KM; da je prilikom predmetnog transporta robe tužitelja došlo do tehničkih problema na transportnom vozilu; da je zbog ostavljanja transportovane robe bez nadzora, roba nestala na definitivno neutvrđen način; da je nestanak robe prijavljen nadležnoj policijskoj upravi koja je provela nadležni postupak; da nadležno tužilaštvo nikad nije pokrenulo postupak istrage o načinu nestanka robe; da se tužitelj obraćao tuženom radi eventualne vansudske nagodbe i da takva nagodba nije postignuta.

Imajući u vidu ovako utvrđeno činjenično stanje, prvostepeni sud nalazi da je ugovor o osiguranju zaključen između prevoznika SC T.C. i tuženog ugovor o osiguranju od odgovornosti, te primjenom odredaba člana 940. i člana 941. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85 i 57/89, te "Službeni glasnik Republike Srpske" broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO) obavezao tuženog da tužitelju naknadi štetu nastalu nestankom robe u prevozu.

Odlučujući o žalbi tuženog, drugostepeni sud nalazi da je donoseći presudu prvostepeni sud pogrešno primjenio materijalno pravo, budući da je ugovor o osiguranju zaključen između tuženog i prevoznika SC T.C. ugovor o dobrovoljnom osiguranju, da tužitelj nije ugovorna strana, niti korisnik prava iz predmetnog ugovora, a samim tim da nije legitimisan za podnošenje tužbe u ovoj parnici, pa je uvažavajući žalbu tuženog temeljem odredbe člana 229. stav 1. tačka 4. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS" br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 i 49/09-u daljem tekstu: ZPP) prvostepenu presudu preinačio i odbio tužbeni zahtjev.

Odluka drugostepenog suda je na zakonu zasnovana.

Pravno pitanje koje opredjeljuje rezultat ove parnice je pitanje pravne prirode ugovora o osiguranju koji su zaključili tuženi i prevoznik SC T.C., odnosno da li tužitelj kao vlasnik transportovane robe po tom ugovoru ima pravo direktnog obraćanja osiguravaču, a samim tim i da li je legitimisan za podnošenje tužbe protiv osiguravača.

Osnovan je prigovor revizije da se drugostepeni sud u pobijanoj presudi pogrešno poziva na odredbe Zakona o osiguranju imovine i lica ("Sl. glasnik RS", 14/00 i 20/00). Naime, taj zakon je prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o društvima za osiguranje ("Sl. glasnik RS", 17/05) dana 08.3.2005. godine, što znači da nije bio na snazi u vrijeme zaključenja predmetnog ugovora o osiguranju, niti u vrijeme nastanka štete. Međutim, navedeni propust drugostepenog suda je bez

ikakvog uticaja na konačan ishod ove parnice, budući da se drugostepena presuda ne zasniva niti na jednoj odredbi tog zakona.

Pogrešna je tvrdnja revidenta da ugovor o osiguranju zaključen između tuženog i prevoznika po svojoj pravnoj prirodi predstavlja ugovor o osiguranju *od odgovornosti* za štetu nastalu na robi primljenoj na prevoz i da se zbog toga u rješavanju ovog spora imaju primjeniti odredbe člana 940. i člana 941. ZOO koje se odnose na osiguranje od odgovornosti.

U konkretnoj situaciji, prema polici broj 0036541 od 21.10.2009. godine, ugovorne strane SC T.C. i tuženi su zaključili *ugovor o osiguranju odgovornosti* drumskog prevoznika za robu primljenu u domaćem i međunarodnom prevozu. Ovo znači da osigurani rizik predstavlja odgovornost prevoznika za uništenu ili nestalu robu primljenu na prevoz i da do naknade štete od strane osiguravatelja može doći samo ako je prevoznik naknadio štetu korisniku prevoza za robu uništenu ili nestalu za vrijeme prevoza.

Ovakva pravna priroda ugovora o osiguranju odgovornosti proizlazi iz Uslova tuženog za osiguranje odgovornosti prevoznika za štete na pošiljkama u međunarodnom prevozu, koje su sastavni dio predmetnog ugovora o osiguranju. Odredbom člana 1.a) Uslova propisano je da po tim Uslovima osiguranje mogu zaključiti profesionalni prevoznici kojima je obavljanje prevoza osnovna djelatnost, a odredbom člana 2. stav 1. Uslova propisano je da se po tim Uslovima osigurava odgovornost prevoznika za potpuni ili djelimični gubitak i oštećenje na pošiljkama koje se transportuju sa urednom međunarodnom prevoznom ispravom.

Odredbom člana 11. Uslova za osiguranje odgovornosti prevoznika za štete na pošiljkama u međunarodnom prevozu propisano je da je osiguranik (prevoznik) dužan da prije eventualnog priznavanja svoje obaveze za naknadu štete i isplatu naknade za istu, zatraži saglasnost osiguravača i da se drži njegovih uputstava.

Ako osiguranik ne postupi u skladu sa prethodnim stavom, osiguravač može odbiti isplatu naknade, potpuno ili djelimično, ukoliko smatra da osiguranik nije bio odgovoran za nastalu štetu ili da je njegova odgovornost manja od one koju je priznao.

Odredbom člana 13. stav 1. Uslova propisano je da nakon utvrđivanja odgovornosti osiguranika i obaveze osiguravača za nastalu štetu i visinu iste, osiguravač će najkasnije u roku od 30 dana po prijemu svih potrebnih dokumenata isplatiti naknadu štete *osiguraniku* ili, na njegovo traženje podnosiocu odštetnog zahtjeva.

Iz naprijed navedenih odredbi Uslova tuženog za osiguranje odgovornosti prevoznika za štete na pošiljkama u međunarodnom prevozu, jasno proizlazi da je osiguranik u ugovoru o osiguranju odgovornosti prevoznik i samo je prevoznik aktivno legitimisan za podnošenje zahtjeva za naknadu štete osiguravaču kao i za eventualno podnošenje tužbe protiv osiguravača u parnici za naknadu štete nastalu na robi u prevozu, a direktno obraćanje korisnika prevoza (vlasnika robe) osiguravaču moguće je samo na traženje osiguranika (prevoznika), što u konkretnoj situaciji nije bio slučaj.

Prema navedenom, pravilno drugostepeni sud zaključuje da ugovor o osiguranju odgovornosti drumskog prevoznika nije isto što i ugovor o osiguranju od odgovornosti, niti je predmetni ugovor o osiguranju zaključen za tuđi račun (član 905. ZOO), te da pravo na podnošenje tužbe za naknadu štete nastale u transportu protiv osiguravača ima samo osiguranik, odnosno prevoznik koji je naknadio štetu korisnika prevoza za uništenu ili nestalu robu i koji je osigurao svoju odgovornost za uništenje i nestanak robe primljene na prevoz, a koja odgovornost proizlazi iz odredbe člana 671. stav 1. ZOO, koja reguliše odgovornost za gubitak ili oštećenje robe primljene na prevoz po ugovoru o prevozu stvari.

Dakle, pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijom, niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, pa je o reviziji tužitelja odlučeno kao u izreci temeljem odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Biljana Tomić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić